

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Vuorenmaa, M. & Eriksson, S. (2021) Yrittäjyys - uusi kansalaistaito? TAMK-blogi, 10.5.2021.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/opiskelu/yrittajyys-uusi-kansalaistaito/>

Yrittäjyys – uusi kansalaistaito?

10.5.2021 — Arja Hautala

HUBS järjesti yhteistyössä Satakunnan (SAMK) ja Seinäjoen ammattikorkeakoulujen (SeAMK) kanssa huhtikuussa miniseminaarin työelämän ja yrittäjyyden tulevaisuuden näkymistä. Kokosimme yhteen inspiroivien puhujiemme, Ilkka Halavan ja Matti Apusen ajatuksia, ja pohdimme korkeakoulun vastuuta opiskelijoiden viitoittamisessa hybridityöelämään.

Ryhdy muutoksen arkkitehdiksi, älä jää uhriksi

Työelämä on murroksessa. Ilkka Halavan käyttämä Tetris ja Minecraft -vertailu toimii mainiona analogiana vanhan ja uuden mallisen työn vertailussa. Tetriksessä sääntilliset laatikot tippuvat tekijöilleen arvaamattomassa tahdissa, arvaamattomiin paikkoihin ja työntekijän rooli on reagoida.

Uuden sukupolven suosikissa, Minecraftissa, tekijät luovat digitaalisesta aavikosta itselleen pelimaailman itsenäisesti, tiiminä ja vain tarpeelliset osat sisällyttäen. Parhaimmillaan työn tekeminen lähestyy hyvää peliympäristöä, jossa pyrit flow-tilaan: tiedät mikä on tavoite, miten pelata ja millainen pelikenttä on.

Tällaisessa itseohjautuvassa ympäristössä tuotantotekijät demokratisoituvat ja ovat lisääntyvässä määrin yhä useamman ihmisen saavutettavissa alustamallien ja älykkäiden välineiden kautta. Ihmiset kukoistavat luovuutta vaativissa töissä ja jättävät koneille rutiinomaiset, suorittavat työt. Yrittäjyys on yhä useammalle mahdollisuus rakentaa omannäköistä työelämää perinteisten uraputkien sijaan.

Halava kannustaa meitä kaikkia tämän muutoksen arkkitehdeiksi sen sijaan, että jäisimme uhrin asemaan ihmettelemään, mitä oikein tapahtui!

Työn artistiulottuvuus ei ole luovan joukon etuoikeus, vaan mahdollisuus kaikille

Meitä sykehdyttää Halavan tarjoilema ajatus siitä, että tehtävään kuin tehtävään on löydettävissä artistiulottuvuus. Se ei ole ainoastaan perinteisesti luoviksi tulkittujen alojen etuoikeus, vaan ihan jokaisessa työssä mahdollinen elementti, joka luo työskentelyyn merkityksellisyyttä.

Apunen totesi puheenvuorossaan, kuinka robotisaation ja muun kehityksen myötä kokonaisia töitä häviää vain vähän, mutta osia häviää joka työstä. Myös mekaanista työtä voi tehdä luovasti ja tämä on juuri se kohta, missä ihmistä ei voi koneilla korvata. Apusen elävä esimerkki miehistä työmaaliiveissä, jotka saavat tiehen ilmestyneen vajoaman paikattua kuin lähes taikaiskusta, edustaa luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä työssä, johon ei perinteisesti luovuutta ole liitetty.

Uskomme, että luovuus, sen ruokkiminen ja sen iloa tuottava vaikutus on työelämän mauste, josta monialaisille opiskelijoillemme on laaja-alaista hyötyä. Kuinka voimme tukea opiskelijoitamme löytämään oman artistiulottuvuutensa jo opiskeluiden aikana?

Kaikki tykkää, moni ei uskalla

Apunen toi puheenvuorossaan esiin pysähdyttäviä tilastotietoja suomalaisten yrittäjyysasenteissa. Kun katsotaan erilaisia yrittäjyyteen liittyviä tutkimuksia ja kyselyitä, teoriassa suurin osa meistä ”tykkää yrittäjyydestä”. Käytännössä yritykset pysyvät kuitenkin pieninä ja Apusen tulkinnan mukaan takana on tietty arkuus ja pelokkuus, olemmehan Euroopan turvallisuushakuisinta kansaa.

Vaikka moni pitääkin pienyrittäjinä sympaattisina, yrittämisellä vaurastumista vierastetaan, ja moni näkee yrittäjyyden liian riskipitoisena vaihtoehtona turvallisempaan palkkatyöhön verrattuna. Tarvitaan paitsi rakenteellisia muutoksia, myös asennemuutosta – yrittäjyys on aivan tavallisten ihmisten tavallista työtä, ei ainoastaan supersankaritarinoita tai uupumuksen partaalla keikkuvia puurtajia.

Y-tunnus jokaiselle

Hybridiyrittäjyys, palkkatyön ja yrittäjyyden liukumat ja yhdistelmät purkavat myyttiä 6 päivää viikossa otsa rypyssä töitä painavasta yrittäjästä. Työelämä ei ole joko tai, se on yhä enemmän sekä että! Voisiko jokainen opiskelija opiskelijanumeron saadessaan saada samalla myös y-tunnuksen ja aloittaa erilaiset hybridityöelämän käytännön kokeilut jo opintojensa aikana?

Korkeakouluna tehtävämme on viitoittaa opiskelijoillemme itsensä työllistämisen vaiheet työelämässä ja tarjota mahdollisuudet kehittää hybridityöelämän edellyttämää osaamista. Yrittäjyys ei ole poikkeama normista, vaan luonteva polku työelämässä. Se voi myös

näyttäytyä houkuttelevana sivutoimena, jonka avulla voi toteuttaa itseään ja omia ammatillisia intohimojaan.

Joku voi kaivata uusien näkymien avaamista ja omien vahvuuksien tunnistamista, jotta oma polku ja kompetenssi yrittäjänä työskentelyyn näyttäytyy mahdollisena. Toiselle taas yrittäjäyys on itsestään selvä työn tekemisen muoto, kun palo tekemiseen ei palkkatyön raameihin edes mahtuisi.

Yrittäjämäiset taidot ovat keskeisiä kaikille tulevaisuuden tekijöille, eikä työelämä vuonna 2040 näytä siltä, millaisena sen nyt näemme. HUBS:n vapaasti valittavat kestävän yrittäjäyden opinnot suunnitellaan eurooppalaisen [EntreComp -viitekehityksen](#) ympärille, ja Tampereen korkeakouluopiskelijoille pyritään kasvattamaan sellaisia yrittäjämäisiä taitoja ja osaamista, josta opiskelija takuuvarmasti hyötyy opiskelualastaan ja tulevaisuuden työelämäpolustaan riippumatta!

Oletko mukana muutoksen arkkitehdeissä?

Kutsumme sinut, Tampereen korkeakouluyhteisön vaikuttaja, mukaan yhteiseen muutokseen! Varmistetaan yhdessä opiskelijoidemme valmiudet kohdata itsensä työllistämisen vaiheet ja annetaan eväät luoda omannäköinen polku muuttuvassa työelämässä.

Kolme konkreettista keinoa muutokseen:

- ohjataan opiskelijoita [kestävän yrittäjäyden opintojen pariin](#)
- mietitään yhdessä keinoja tuoda yrittäjäystaitoja osaksi eri alojen opintoja
  - Esimerkiksi [Johdatus yrittäjäyteen opintojakso](#) (sopii ihan kenelle tahansa
- hankitaan tietoa ja kasvatetaan yhdessä ymmärrystä yrittäjäydestä ja tulevaisuuden työelämästä

Jatketaan vuoropuhelua yrittäjäydestä ja opiskelijoiden valmiuksien kehittämistä – yhdessä!

Kirjoitus perustuu tulevaisuustutkija Ilkka Halavan ja Tampereen yliopiston työelämäprofessori Matti Apusen puheenvuoroihin Työelämä ja yrittäjäyys 2040 miniseminaarissa 28.4.2021.

Teksti: Marika Vuorenmaa, tiimipäällikkö, HUBS, TAMK ja Saara Eriksson, viestintäasiantuntija, HUBS, Tampereen yliopisto

Kuva: Aino Siirainen